

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 90/2011-98

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 23. marca 2011 predbežne prerokoval sťažnosti JUDr. Ing. S. B., M.; K., K., a S., K., zastúpených advokátom JUDr. T. Š., K., ktorými namietali neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora a poslancov mestského zastupiteľstva mesta Moldava nad Bodvou konaných 27. novembra 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti JUDr. Ing. S. B., K. a S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. decembra 2010 doručená sťažnosť JUDr. Ing. S. B., M. (ďalej len sťažovateľ v 1. rade“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb primátora mesta Moldava nad Bodvou (ďalej aj „mesto“) konaných 27. novembra 2010, v ktorých kandidoval za primátora mesta.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v 1. rade *„bol jedným zo štyroch kandidátov na funkciu primátora mesta Moldava nad Bodvou... ako nezávislý kandidát.*

Podľa výsledkov volieb bolo v jeho prospech odovzdaných 40,58 % hlasov, čo znamenalo druhé miesto za víťazným kandidátom.“.

Sťažovateľ v 1. rade je presvedčený, že „*V priebehu volieb sa vyskytli okolnosti, ktorých následkom bolo porušenie*“ čl. 30 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa ktorého „*Volebné právo... vykonáva sa tajným hlasovaním*“, čl. 30 ods. 4 ústavy, podľa ktorého „*Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám*“, § 30 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“), podľa ktorého „*Kampaň sa začína 17 dní a končí 48 hodín pred začiatkom volieb. Vedenie kampane mimo určeného času je zakázané*“, a § 30 ods. 11 zákona o voľbách, podľa ktorého „*V čase 48 hodín pred začatím volieb a počas volieb je zakázané v rozhlasovom a televíznom vysielaní, v hromadných informačných prostriedkoch, v budovách, kde sídlia okrskové volebné komisie a v ich bezprostrednom okolí vysielat' alebo zverejňovať informácie o politických stranách a nezávislých kandidátoch v ich prospech alebo v ich neprospech slovom, písmom, zvukom alebo obrazom.*“. Sťažovateľ v 1. rade tvrdí, že „*Porušenie ústavnej a zákonnej úpravy boli takej formy a rozsahu, že mali priamy, negatívny vplyv na výsledok voľby*“, čo odôvodňuje takto:

«*ako vyplýva zo „sťažnosti“ politických strán MOST-HÍD, SDKÚ – DS a KDH, adresovanej dňa 26. 11. 2010 (teda deň pred voľbami) mestskej volebnej komisii v Moldave nad Bodvou, neznáme osoby telefonicky oslovovali potencionálnych voličov s tým, že sa dotazovali na ich názor na účasť vo voľbách a zdôvodňovali, prečo je potrebné voliť kandidáta I. Z. Toto doporučenie skrývali za objektívne tvrdenie, že vykonávajú iba volebný prieskum. Takto oslovili dokonca aj členov volebných komisií. Volajúcim neprekážalo, že niektorí oslovovaní ich upozornili na to, že volajú počas volebného moratória...*

Pokiaľ ide o porušenie čl. 30 ods. 4 Ústavy SR z hľadiska širšieho pojmu „rovnakých podmienok“ dochádzalo k nemu v značnom rozsahu. Záujmová skupina okolo I. Z. sa cieľavedome zamerala na relatívne početnú rómsku komunitu, ktorá zhodou okolností bola sústredená do volebných obvodov č. 1 - okrsky 1, 2, č. 3 - okrsky 4, 5. Odhadom možno určiť počet tejto skupiny ako oprávnených voličov zhruba na číslo 900. Ide teda o pomerne významný počet, ktorého „sila“ sa prejavila predovšetkým vo volebných okrskoch 1, 2 a 5.

V týchto volebných okrskoch podľa názoru sťažovateľa vyznel výsledok volieb v prospech I. Z. výlučne v dôsledku neprípustného ovplyvňovania voličov. Uvedený vplyv je zreteľný pri porovnaní celkového rozdielu medzi víťazom volieb a sťažovateľom (535 hlasov) a počtom hlasov, ktoré obdržal v okrskoch 1, 2 (533 hlasov)...

Ako vyplynie z výpovede svedkov:

D. H. ... J. H. ... R. S. ... zachytili títo neplánovaný rozhovor s L. M. ... a to na videonahrávke prostredníctvom mobilného telefónu a zvukovej nahrávke bez obrazu, tiež prostredníctvom mobilného telefónu. Jeho obsahom sú v podstate tri závažné skutočnosti:

- že požadoval 2.000,- EUR za to, že zastaví ďalšie „kupovanie“ voličských hlasov rómskych občanov,

- že už dovtedy zabezpečil cca 600 voličských hlasov od rómov za odplatu 10,- EUR na osobu,

- že prostriedky na kupovanie voličských hlasov od rómov vo výške 30.000,- EUR poskytol I. Z. ...

Sťažovateľ pokus opísaný vyššie oznámil na OR PZ Košice - okolie, OO PZ Moldava nad Bodvou, pričom konanie sa ďalej vedie pod sp. zn. ORP7-KS-OPP5-66-041/2010. Vec s ohľadom na oznámené podozrenie z trestného činu podľa príslušnosti prevzal Úrad boja proti korupcii Pezinok.

Za najväznejší prejav a dôkaz manipulácie, znamenajúcej porušenie slobodného rozhodovania pri voľbách, považuje sťažovateľ incidenty, ktoré sa vyskytli priamo v niektorých volebných miestnostiach. Na mestskú volebnú komisiu prišlo oznámenie predsedníčky okrskovej volebnej komisie č. 1, ktoré prevzal predseda, ktorého obsahom bolo, že boli zachytené kopírované volebné lístky, ktoré mala u seba jedna rómka a ona sama si nevie pomôcť. Po príchode na miesto, bol zastavený priebeh volieb, volebná miestnosť bola vyprázdnená a za asistencie medzičasom privolanej polície sa udalosť vyšetrila. Výsledkom bolo, že prichytená rómka tvrdila, že ona sama už odvolila predtým a pomáhala voliť príbuznej. Prečo mala prázdne 3-4 hlasovacie lístky nevysvetlila. Po krátkej konfrontácii ich roztrhala a hodila do koša. Polícia však tieto volebné lístky zaistila. S problémami zistili, o ktorú rómku sa jednalo, sťažovateľovi jej meno známe nie je. Okrem toho predseda mestskej volebnej komisie pri priebežnej kontrole okrskov 4, 5, dostal od predsedu okrskovej komisie č. 4 M. L.,... informáciu, že niektorí rómovia majú hlasovacie

lístky vonku, teda pred volebnou miestnosťou, resp. mimo nej. On sám sa o tom presvedčil a u jedného z rómov volebný lístok zabavil a roztrhal.

Ako vysvitá z pripojenej zápisnice mestskej volebnej komisie o výsledku volieb na funkciu primátora, dvaja členovia mestskej volebnej komisie ju odmietli podpísať. Ide o E. C. a M. V. Stručné odôvodnenie znie: pre podozrenie z kupovania hlasov voličov volebného obvodu č. 1. K predmetnému rozhodnutiu dospeli na základe sledovania celého priebehu volieb, z informácií už vyššie uvedených atď.

Predošlá udalosť bola predmetom oznámenia na políciu...»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v 1. rade žiada, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyhlásil voľby primátora mesta konané 27. novembra 2010 za neplatné. Zároveň navrhol „Na základe § 31a zákona č. 38/1993 Z. z. v znení zmien a doplnkov... podľa § 74 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. vyniesť predbežné opatrenie, ktorým v závislosti od medzitým vykonaných úkonov alebo

1. prikáže I. Z. ... zdržať sa výkonu právomocí primátora mesta, alebo

2. zakáže mestskej volebnej komisii, určenej na voľby primátora dňa 27. 11. 2010 v Moldave nad Bodvou, vydať I. Z. osvedčenie o zvolení za primátora mesta.“.

Dňa 6. decembra 2010 bola ústavnému súdu doručená sťažnosť K., K. (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb poslancov mestského zastupiteľstva mesta konaných 27. novembra 2010.

Z jej obsahu vyplýva, že sťažovateľ v 2. rade „sa zúčastnil na voľbách do orgánov samosprávy mesta Moldava nad Bodvou, konaných dňa 27. novembra 2010. Do volieb nominoval 13 svojich kandidátov.“.

Rovnako sťažovateľ v 2. rade tvrdí, že v priebehu volieb sa „vyskytli okolnosti“, ktorých následkom bolo porušenie čl. 30 ods. 3 a 4 ústavy a ktorých porušenie «bolo takej formy a rozsahu, že malo priamy, negatívny vplyv na výsledok voľby...

Voľby poslancov do mestského zastupiteľstva boli protiústavným spôsobom organizované a realizované v podstate v priamej súvislosti s voľbami primátora...

Ako vyplýva z pripojených dôkazov, predovšetkým z textového záznamu videonahrávky, v prospech SMK bola využitá v rovnakej miere negramotnosť rómov a ich ochota voliť podľa príkazu za odmenu 10,- EUR. „Technicky“ voľby prebiehali tak, že konkrétne vo volebnom obvode č. 1, mali kandidáti SMK poradové čísla 10, 4 a 3. S pomocou niektorého z členov volebnej komisie a s pomocou osoby, sprevádzajúcej negramotného voliča bolo zabezpečené zakrúžkovanie kandidátov s týmito číslami, pričom po tom, ako k tomu došlo, dostal príslušný „pokladník“ pred volebnou miestnosťou pokyn, že môže voličovi odmenu vyplatiť. Kto spomedzi členov volebnej komisie bol do akcie zapojený, je predmetom vyšetrovania polície.

Želateľný výsledok sa pri manipulácii s voľbami podaril predovšetkým preto, že vo viacerých volebných okrskoch a spolu najmä vo volebnom obvode č. 1 volili prevažne občania rómskeho pôvodu. Treba pripomenúť, že volebná účasť oproti minulosti bola extrémne vysoká, v rámci čoho špeciálne vynikla „občianska uvedomelosť“ spomínanej komunity. Pokiaľ ide o spomínaný rozdiel, na posledných voľbách v roku 2006 bola účasť 31,54 %, kým na týchto voľbách bola už účasť 57,76 %..

Podľa „potvrdenia o zaistení veci“, vydaného OR PZ Moldava nad Bodvou dňa 27. 11. 2010 o 11.50 hod. boli zaistené štyri hlasovacie lístky, síce - ako sa uvádza - pre voľby primátora, existuje však logický predpoklad, že voľby komplexne prebiehali spôsobom, ktorý je s označeným článkom Ústavy SR v rozpore, keďže bolo a je veľmi obtiažne (vzhľadom na rovnaký čas volebného aktu) oddeliť voľby primátora a poslancov...

Pred volebným obvodom č. 1 a volebným obvodom č. 3 došlo jednak k veľkému zhľuku rómov pred volebnou miestnosťou volebných okrskov č. 4 a 5 a jednak ku nekontrolovateľnému priebehu volieb pre nezvládnuteľné množstvo osôb vo volebných miestnostiach, následkom čoho museli byť voľby na pokyn predsedu mestskej volebnej komisie prerušené... Jediným zmyslom tohto zhľuku bolo zabezpečiť voľby podľa predstáv I. Z. a skupiny jeho podporovateľov.».

Sťažovateľ v 2. rade vzhľadom na uvedené požaduje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyhlásil voľby poslancov do mestského zastupiteľstva konané 27. novembra 2010 za neplatné.

Podaním doručeným ústavnému súdu 8. decembra 2010 sa k sťažnosti sťažovateľa v 2. rade pripojila S., K. (ďalej len „sťažovateľka v 3. rade“), ktorá tiež žiada, aby ústavný súd nálezom vyhlásil voľby poslancov do mestského zastupiteľstva konané 27. novembra 2010 za neplatné.

Ústavný súd v záujme hospodárnosti konania podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v spojení s § 112 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku sťažnosti sťažovateľov v 1., 2. a 3. rade uznesením č. k. PLs. ÚS 14/2010-6 zo 14. decembra 2010 spojil na spoločné konanie.

Dňa 7. marca 2011 bolo doručené ústavnému súdu podanie právneho zástupcu sťažovateľov v 1., 2. a 3. rade, v ktorom vzniesol námietku predpojatosti sudcov ústavného súdu Ľudmily Gajdošíkovej, Ladislava Orosza a Sergeja Kohuta.

Dňa 9. marca 2011 bolo doručené ústavnému súdu podanie zvoleného primátora mesta Ing. I. Z. (ďalej len „zvolený primátor“ alebo „odporca“), v ktorom vzniesol námietku predpojatosti sudcov ústavného súdu Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka.

Plénum ústavného súdu na neverejnom zasadnutí 16. marca 2011 uzneseniami č. k. PL. ÚS 90/2011-66, č. k. PL. ÚS 90/2011-72, č. k. PL. ÚS 90/2011-78, č. k. PL. ÚS 90/2011-83 a č. k. PL. ÚS 90/2011-88 o námietkach predpojatosti vznesených právnym zástupcom sťažovateľov a zvoleným primátorom rozhodlo tak, že namietaní sudcovia ústavného súdu nie sú vylúčení z výkonu sudcovskej funkcie v tomto konaní.

II.

Zo „Zápisnice mestskej volebnej komisie o výsledku volieb v meste do mestského zastupiteľstva a primátora mesta“ (ďalej len „zápisnica o výsledku volieb“) vyplýva, že v meste bolo päť volebných obvodov a deväť volebných okrskov. Osôb zapísaných do

zoznamov voličov bolo 7728. Obálok, ktoré boli vydané voličom, bolo 4464 a odovzdaných bolo 4460 obálok. Počet poslancov mestského zastupiteľstva, ktorí mali byť zvolení, bol 13 a takýto počet aj bol zvolený. Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby poslancov mestského zastupiteľstva bolo 4257. Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby primátora mesta bol 4332.

Sťažovateľ v 1. rade ako kandidát na primátora mesta získal 1758 platných hlasov. Sťažovateľ v 2. rade, ako aj sťažovateľka v 3. rade sa volieb do samosprávy mesta zúčastnili. Z uvedeného vyplýva, že všetci sťažovatelia sú na podanie sťažnosti ústavnému súdu vo volebnej veci aktívne legitimovaní.

Rozdiel hlasov získaných sťažovateľom v 1. rade a zvoleným primátorom mesta (2293 hlasov) je 535 hlasov.

Ústavný súd konštatuje, že zápisnicu o výsledku volieb odmietli podpísať dvaja členovia mestskej volebnej komisie Mgr. E. C. a M. V. *„pre podozrenie z kupovania hlasov voličov volebného obvodu č. 1“*.

Prílohu sťažnosti sťažovateľa v 1. rade tvorila okrem iných aj *„Sťažnosť“* politických strán *„Most – Híd, SDKÚ-DS, KDH a SaS v M.“* podaná mestskej volebnej komisii, v ktorej vyjadrili *„svoju nespokojnosť z dôvodu možného porušovania volebného moratória v Moldave n/B dňa 26. 11. 2010 tým, že občania mesta boli oslovení telefonicky neznámymi osobami, ktoré za účelom prieskumu žiadajú, aby sa občania vyjadrili, ktorý z kandidátov na post primátora je im prijateľný a ktorého budú voliť. Podľa nám dostupných informácií bolo volané napríklad občanom a iným: p. L. G., G. M., R. L. z telefónov... Tieto volania boli uskutočňované v priebehu celého dňa. Keďže podľa nás ide o možné porušenie volebného moratória, žiadame mestskú volebnú komisiu o prešetrenie veci.“*

Plénom ústavného súdu poverený sudca spravodajca 15. februára 2011 vykonal na ústavnom súde výsluchy svedkov za prítomnosti sťažovateľa v 1. rade; splnomocnenej zástupkyne sťažovateľa v 2. rade Mgr. E. C.; splnomocneného zástupcu sťažovateľky

v 3. rade MVDr. D. C. a ich právneho zástupcu, ako aj za prítomnosti zvoleného primátora, t. j. odporcu.

Svedkyňa Mgr. E. C., ktorá ako členka mestskej volebnej komisie odmietla podpísať „Zápisnicu mestskej volebnej komisie o výsledku volieb v meste do mestského zastupiteľstva a primátora mesta“ pre „podozrenie z kupovania hlasov voličov volebného obvodu č. 1“, vo svojej výpovedi bližšie vysvetlila, že z okna sídla mestskej volebnej komisie mala výhľad na budovu, v ktorej boli volebné miestnosti 1. a 2. volebného okrsku, a všimla si, že voliči rómskeho pôvodu boli „organizovane“ zväzaní k týmto volebným miestnostiam. Voličov privádzal z rómskej osady vzdialenej asi 2 km po dvoch až troch L. M., pričom tak robil do 16.00 h, a podľa jej odhadu sa takto „otočil“ približne stokrát v desaťminútových intervaloch. Ďalej uviedla, že predsedníčka okrskovej volebnej komisie č. 1 oznámila mestskej volebnej komisii, že u jednej z voličiek rómskeho pôvodu boli nájdené čisté neoznačené 4 hlasovacie lístky pre voľbu primátora mesta, meno voličky však nevedela uviesť. Táto udalosť podobne ako zväzanie voličov bola tiež predmetom oznámenia polícii.

Z výpovede svedka G. L. vyplynulo, že deň pred konaním volieb do samosprávy obcí, t. j. 26. novembra 2010, v čase okolo obeda mu telefonicky zavolať neznámy muž a pýtal sa ho, či je rozhodnutý zúčastniť sa volieb a či vie, koho bude voliť. K tomu, koho má voliť, ho však telefonujúci nenavádzal. Svedok mal vedomosť o tom, že takto bolo volané ešte asi štyrom voličom.

Z výpovede svedka M. G. vyplynulo, že v piatok pred voľbami, t. j. 26. novembra 2010 okolo 17.00 h ho telefonicky kontaktoval neznámy muž, ktorý sa ho pýtal, koho pôjde voliť, na čo mu odpovedal, že „Do toho vás nič!“, a hovor ukončil. V rozhovore neboli spomínané žiadne mená. Koľkým ďalším voličom bolo takto volané, povedať nevedel, iba z počutia vie, že takto boli telefonicky oslovené aj iné osoby.

Z výpovede svedka I. T. vyplynulo, že pred konaním volieb do samosprávy obcí vykonával spolu s ďalšími 5 – 6 osobami telefonický predvolebný prieskum v mene občianskeho združenia M. (ďalej len „občianske združenie“). V prieskume boli volaným

položené iba dve otázky: „Či vedia, že 27. novembra 2010 budú voľby?“ a „Či pre tieto voľby majú svojho favorita?“ Mená konkrétnych osôb ani politických strán neuvádzali. Oslovení voliči však vo väčšine prípadov nechceli hovoriť, a preto dospeli k presvedčeniu, že tento prieskum nie je zmysluplný. Svedok vedel, že prieskum vykonávali v čase volebného moratória, ale domnieval sa, že k ovplyvneniu výsledku volieb tým nemohlo dôjsť. Ani čiastkové výsledky tohto prieskumu neboli nikde zverejnené. K občianskemu združeniu uviedol, že sídlo má v N., pričom na vykonanie tohto prieskumu ho oslovil jeho kamarát z N. Náklady prieskumu znášalo občianske združenie. Do vykonávania prieskumu svedok zaangažoval aj ďalšie osoby. Po uskutočnení asi 600 telefonických hovorov pre neochotu väčšiny volaných odpovedať na položené otázky prestali prieskum vykonávať. Svedok zdôraznil, že výsledky tohto prieskumu neboli nikde zverejnené. Na ďalšiu otázku právneho zástupcu sťažovateľov svedok uviedol, že je členom Strany maďarskej koalície (ďalej len „SMK“), ale telefonický prieskum bol robený nezávisle na tejto skutočnosti. Na otázku zástupcu sťažovateľky v 3. rade svedok odpovedal, že doklady o vyúčtovaní nákladov za uskutočnené telefonické hovory občianskemu združeniu a o ich preplatení neexistujú.

Z výpovede svedka Ing. R. D. vyplynulo, že bol v čase volieb do orgánov samosprávy obcí predsedom mestskej volebnej komisie. K priebehu volieb uviedol, že predsedníčka okrskovej volebnej komisie č. 2 mu oznámila, že u jednej voličky, ktorá vychádzala z priestoru na úpravu hlasovacích lístkov, boli nájdené tri hlasovacie lístky na voľbu primátora, ktoré neboli upravené, a nebolo možné rozoznať, či tieto hlasovacie lístky sú originálne, alebo sú to falzifikáty. Následne svedok ako predseda mestskej volebnej komisie dal pokyn na prerušenie hlasovania a po privolaní polície podal trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a. Svedok uviedol, že pokiaľ by tieto lístky boli vložené do volebnej schránky, boli by komisiou posúdené ako neplatné. Nevylúčil však situáciu, že niektorý z voličov mohol nechať v priestore za zástenou neupravený hlasovací lístok, keďže miesto na úpravu hlasovacích lístkov nebolo kontrolované po každom voličovi. Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov svedok odpovedal, že hlasovacie lístky by boli neplatné za predpokladu, že by neopustili volebnú miestnosť. Svedok zaznamenal aj jeden prípad vo volebnom okrsku č. 3 alebo č. 4, kde zistil, že jeden z voličov čakajúcich na vydanie

hlasovacích lístkov už mal jeden hlasovací lístok pre voľbu primátora, ktorý bol neupravený, a spolu s ďalšími voličmi sa radil, ako má tento hlasovací lístok upraviť. Na naliehanie svedka volič tento hlasovací lístok znehodnotil. Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov svedok uviedol, že k rómskym voličom zhromaždeným pred okrskovými volebnými miestnosťami č. 1 a č. 2 boli privolaní policajti, pretože títo rómski voliči boli hluční. Svedok ďalej uviedol, že videl, ako voliči rómskeho pôvodu prichádzali k volebným miestnostiam v skupinkách po troch až štyroch z opačného smeru od smeru ich bydliska, čo mu bolo podozrivé, a v jednom prípade videl motorové vozidlo, ktoré týchto voličov privádzalo. Identifikovať vozidlo ani voličov svedok nevedel. Na otázku odporcu, na základe čoho svedok usúdil, že motorové vozidlo, ktoré videl v blízkosti okrskových volebných miestností č. 1 a č. 2, tam prišlo s cieľom priviesť voličov, svedok uviedol, že sa tak domnieva na základe toho, že osoby, ktoré z tohto motorového vozidla vystúpili, smerovali od parkoviska pošty v skupinkách k miestu volieb. Svedok uviedol, že predmetné vozidlo videl iba raz, keď vyšiel von, avšak následne to už nesledoval.

Z výpovede svedka M. V. vyplynulo, že bol členom mestskej volebnej komisie, ktorý zápisnicu o výsledku volieb nepodpísal aj z dôvodu, že vo volebnom obvode č. 1 bola zadržaná volička, ktorá mala pri sebe 4 hlasovacie lístky. Zápisnicu nepodpísal aj z dôvodu, že v deň volieb v čase medzi 15.00 – 17.00 h spozoroval motorové vozidlo zn. Š. ako zväža voličov rómskeho pôvodu do volebných miestností. Toto videl 3 – 4-krát a zakaždým boli privezení traja až štyria voliči. Podľa neho sa toto vozidlo mohlo „otočiť“ aj viackrát, čo však nevidel, pritom sa tak mohlo diať v asi 30-minútových intervaloch. Vodiča vozidla nevidel. Na toto vozidlo ho prvýkrát upozornila členka mestskej volebnej komisie Mgr. E. C. O zistených skutočnostiach členovia mestskej volebnej komisie iba diskutovali, avšak iné kroky neučinili. Na otázku, či mestská volebná komisia riešila aj incident týkajúci sa skutočnosti, že voliči rómskej národnosti nosili v deň volieb bundy s logom, na ktorom mala byť uvedená webová adresa odporcu a jeho volebné číslo, svedok uviedol, že jeden až dvaja rómski voliči tieto bundy mali na sebe v doobedňajších hodinách v deň volieb, po upozornení si však dotyčné osoby tieto bundy vyzliekli, a preto sa s touto vecou už mestská volebná komisia ďalej nezaoberala a nenahlásila to ani polícii.

Z výpovede svedka L. G. vyplynulo, že v utorok alebo v stredu pred voľbami do samosprávy obcí ho kontaktoval J. G., že ak mu dá 1 000 €, svedok bude zvolený za poslanca mestského zastupiteľstva. Zároveň žiadal svedka o kontakt so sťažovateľom v 1. rade. V telefonickom rozhovore v piatok pred voľbami svedkovi J. G. oznámil, že bude podporovať odporcu. Svedok uviedol, že sprostredkovane má vedomosť o kupovaní hlasov voličov za 10 €. Osobne však kupovanie hlasov nevidel. Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, prečo J. G. chcel kontakt na sťažovateľa v 1. rade, svedok uviedol, že J. G. mu povedal: „*Že sa chce sa s pánom B. skontaktovať, pretože chce mať záruku, že keď tento vyhrá voľby, bude mať z toho prospech a bude ho podporovať len vtedy, keď bude platiť.*“ Svedok ďalej uviedol, že mu J. G. opísal spôsob organizovania voličov, ktorých si „*vybral*“. Vo voľbách majú pôsobiť tzv. koordinátori, ktorí budú zväzť voličov do volebnej miestnosti s pokynmi, koho majú voliť, a po odvolení sa mali vrátiť ku koordinátorom, ktorí im mali vyplatiť každému po 10 €. Svedok uviedol, že osobne nevidel, že by uvedeným spôsobom aj dochádzalo ku kupovaniu voličských hlasov, počul to iba od iných osôb. Uviedol, že má zoznam ľudí, ktorí mu dosvedčia, že došlo ku kupovaniu hlasov, a tento po skončení výsluchu odovzdá pre účely založenia do spisu.

Z výpovede svedka R. S. vyplynulo, že v deň volieb v poobedňajších hodinách sa zhováral s Ľ. M. a z tohto rozhovoru vyhotovil zvukový záznam. Podľa názoru svedka Ľ. M. mal kupovať hlasy voličov, čo usudzuje na základe toho, že sa okolo neho vytvárali skupinky voličov. Osobne nevidel, že by hlasy voličov kupoval, ale videl asi 15 – 20-krát, že Ľ. M. na motorovom vozidle zn. Š. striebornej farby zväzť voličov rómskeho pôvodu k volebným miestnostiam. Svedok „*videl aj ďalšie motorové vozidlá, ktoré mali rovnako zväzť voličov – F. a červený f.*“. Podľa jeho názoru „*zväžanie*“ voličov k okrskovým volebným miestnostiam bolo robené v záujme a v prospech odporcu. Ďalej uviedol, že spolu s J. H. zavolali Ľ. M., aby im ozrejmil skutočnosti týkajúce sa kupovania hlasov voličov. Pri schôdzke asi okolo 16.30 h im Ľ. M. povedal, že „*už bolo odvoliť zhruba 600 voličov na jeho podnet a že má možnosť ovplyvniť voľbu ešte zhruba 200 voličov, za čo M. žiadal 2 000 €*“. Ľ. M. im nepovedal, od koho mal peniaze na to, aby zabezpečil hlasy rómskych voličov, povedal iba, že na tento účel dostal 30 000 €. Na ponuku Ľ. M. vyplatiť mu 2 000 € svedok nereagoval. Na otázku sťažovateľa v 1. rade, či Ľ. M. konkretizoval, kto platil

voličom 10 € za ich hlas, svedok odpovedal, že Ľ. M. povedal, že to bol odporca. Na otázku odporcu, kto bol prítomný v miestnosti, kde sa vyhotovoval obrazový záznam s Ľ. M., svedok uviedol, že okrem neho tam bol prítomný J. H., D. H. a H., o ktorej nevedel povedať, či tam bola celú dobu. Na otázku ústavného súdu, či v súčasnosti nie je proti svedkovi vedené trestné stíhanie, svedok uviedol, že je proti nemu vedené trestné stíhanie, ktoré inicioval Ľ. M. z dôvodu, že sa mu mal vyhrážať J. P.

Z výpovede svedka J. H. vyplynulo, že mal podozrenie, že Ľ. M. zvažoval voličov do volebných miestností, preto pri stretnutí s Ľ. M. a ďalšími svedkami vyhotovil zvukovo-obrazový záznam prostredníctvom mobilného telefónu, a to za účelom jeho poskytnutia orgánom činným v trestnom konaní. Napokon však tento záznam poskytol sťažovateľovi v 1. rade a následne spolu podali trestné oznámenie. Na otázku ústavného súdu, prečo svedok nevyhotovil obrazový záznam aj zo zvážania voličov do volebnej miestnosti, aby tak disponoval konkrétnymi dôkazmi, nevedel odpovedať. Svedok ďalej potvrdil, že pri ich stretnutí videl u Ľ. M. finančnú hotovosť: *„boli to bankovky nominálnej hodnoty 500 €, ktorých bolo viac, ich presnú hodnotu však nevie a podľa jeho názoru to bolo viac ako 1 000 €.“* Podľa svedka Ľ. M. disponoval finančnými prostriedkami, ktorými mohol ovplyvňovať voličov rómskeho pôvodu, a to v prospech odporcu a aj peniaze na tento účel mali pochádzať od odporcu. Ľ. M. podľa neho mal tvrdiť, že 600 voličov už doviedol k voľbám a ešte 200 ľudí môže doviesť. Od prítomných požadoval 2 000 € za to, že by 200 voličov vedel ovplyvniť v prospech sťažovateľa v 1. rade. Podľa názoru svedka všetko, čo Ľ. M. hovoril, bolo dôveryhodné. Svedok ďalej uviedol, že konkrétne nevidel, ako Ľ. M. ovplyvňuje voličov. Na otázku odporcu, či stretnutie s Ľ. M., z ktorého bol vyhotovený obrazový záznam, bolo zorganizované, svedok uviedol, že nebolo a spolu s ďalšími zúčastnenými si Ľ. M. zavolali na rozhovor na základe skutočností, ktoré už predtým vyplynuli zo zvukového záznamu. Počas tohto rozhovoru svedok sám iniciatívne začal robiť zo stretnutia obrazový záznam. Na otázku odporcu, z iniciatívy koho bola urobená ponuka Ľ. M., že vie ovplyvniť ďalších 200 hlasov za sumu 2 000 €, svedok uviedol, že túto ponuku inicioval sám Ľ. M. Na otázku odporcu, akej nominálnej hodnoty mal Ľ. M. bankovky, svedok uviedol, že si určite pamätá jednu bankovku v hodnote 500 €, videl bankovky aj inej nominálnej hodnoty, ale nevedel uviesť aké.

Z výpovede svedka D. H. vyplynulo, že stretnutie s Ľ. M. v priestoroch jeho autoumyvárky nebolo dopredu zorganizované. Oslovili ho J. H. a R. S., že sa majú stretnúť s Ľ. M. a že toto stretnutie sa uskutoční v kancelárii jeho autoumyvárky. Pri stretnutí svedok videl, že Ľ. M. má väčšiu finančnú sumu, aby zabezpečil voličov rómskeho pôvodu na voľby a aby títo volili odporcu. Postrehol, že má viacero bankoviek v nominálnej hodnote 500 €, ale presnú sumu uviesť nevedel. Svedok osobne nevidel, že by bol voľakto kupoval hlasy voličov. Videl však motorové vozidlo – Š., ktorá viackrát privádzala voličov k volebnej miestnosti, a toto vozidlo riadil Ľ. M. Iné motorové vozidlá v tejto súvislosti nespozoroval. Podľa svedka Ľ. M. uviedol, že ovplyvnil už 600 voličov a 200 voličov ešte má k voľbám priviesť, ale ak mu prítomní dajú 2 000 €, zväzanie voličov zastaví. Svedok spolu s ostatnými na túto ponuku nereagovali. Svedok tiež uviedol, že Ľ. M. im mal porozprávať, akým spôsobom dochádzalo ku kupovaniu hlasov. Bolo to za 10 € za hlas a na tieto účely mal dostať od odporcu 30 000 €. Podľa názoru svedka tých 2 000 €, za ktoré sľuboval zastavenie zväzania Rómov k voľbám, by si nechal popri tých peniazoch, čo mal. Svedok uviedol, že Ľ. M. podal na Okresnej prokuratúre Košice trestné oznámenie na J. P. v súvislosti s tým, že sa mu menovaný mal vyhrážať. Na otázku odporcu, kto zverejnil spornú nahrávku na internetovej stránke www.youtube.com, svedok uviedol, že nevie. Svedok nevedel odpovedať ani na otázku odporcu, prečo bola v takto zverejnenej nahrávke neskôr vynechaná určitá pasáž.

Z výpovede svedka Ľ. M. vyplynulo, že počas konania komunálnych volieb nemal žiadne špeciálne úlohy v súvislosti s ovplyvňovaním voličov, on nikoho nenavádzal ani neovplyvňoval, koho majú voliči voliť, svedok je prívržencom maďarskej koalície, preto volil ich kandidáta. V súvislosti s uskutočnením stretnutia v autoumyvárke svedok uviedol, že na toto stretnutie sa dostavil z dôvodu, že chcel kúpiť motorové vozidlo, a v súvislosti s tým ho aj okolo 17.00 h v deň volieb telefonicky kontaktoval J. P., od ktorého ho chcel kúpiť. V autoumyvárke sa mu J. P. vyhrážal, avšak ak bude svedčiť v neprospech odporcu, nič sa mu nestane. Podľa svedka sa v autoumyvárke nachádzali štyri osoby, J. H., D. H., «R.: – prezývka „H.“». Počas uvedeného stretnutia mal pri sebe finančnú hotovosť 400 €, ktorá bola jeho a bola určená pre jeho manželku, s ktorou mal ísť na druhý deň po voľbách

do nemocnice. Svedok poprel, že by mal bankovky v nominálnej hodnote 500 €. V deň volieb svedok použil Š. striebornej farby na účely navštívenia svojej matky v osade, v ten deň prešiel asi dva kilometre, na predvolebnej kampani sa nezúčastňoval. V súvislosti s voľbami sa správal iba ako volič a nič viac. K obsahu videonahrávky uviedol, že ju videl, potvrdil, že on je na nej, avšak to, čo tam povedal, bolo zinscenované, rozprával tak vzhľadom na predošlé vyhrážky J. P., ktorý sa mu mal vyhrážať, že ak nebude hovoriť to, čo chce D. H., zlikvidujú mu rodinu a pošlú na neho mafiu z R. V súvislosti s vyhrázaním sa J. P. podal na Okresnej prokuratúre Košice trestné oznámenie, zatiaľ však nevie s akým výsledkom. Na otázku, ako prebiehalo stretnutie v autoumývarke medzi zúčastnenými osobami, svedok uviedol, že to bol dialóg a odpovedal na otázky prítomných. Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov uviedol, že pred inkriminovaným stretnutím v autoumývarke s nikým z prítomných nehovoril a na toto stretnutie ho zavolať J. P., s ktorým sa stretol ako s prvým a až potom sa stretol s ostatnými zúčastnenými, pričom počas tohto stretnutia svedok odpovedal na otázky D. H. Svedok uviedol, že nevie potvrdiť, či hlas na zvukovej nahrávke je jeho. Na otázku sťažovateľa v 1. rade, či sa v čase pred vyhotovením obrazového záznamu stretol na parkovisku s J. H. a s „H.“, svedok uviedol, že s menovanými sa nestretol na parkovisku, ale ho oni sami oslovili, resp. sa mu prihovorili pred nákupným strediskom T., kde išiel so svojou manželkou na nákup. Menovaní prišli na osobnom motorovom vozidle značky W. čiernej farby. Menovaní označeným motorovým vozidlom zaparkovali vedľa jeho motorového vozidla a iba sa ho pýtali kam ide, a potom ako im oznámil, že ide s manželkou nakupovať, odišli. Žiadny iný dialóg sa medzi zúčastnenými neodohral. To, že v deň volieb mohol byť s autom aj v blízkosti sídla mestskej volebnej komisie, odôvodnil tým, že v tej časti sa nachádza piváreň, ktorú navštevuje, a uviedol, že v deň volieb išiel autom k volebnej miestnosti raz a raz odviezol na poštu švagra, ktorý je invalid. Svedok na základe otázky právneho zástupcu sťažovateľov upresnil, že trestné oznámenie nebol podať na políciu, ale v pondelok išiel na „*Mestskú prokuratúru*“ odkiaľ ho poslali na Okresnú prokuratúru Košice-okolie, kde však v pondelok už nenašiel príslušného pracovníka, preto ho iba zaregistrovali a v utorok s ním bola na Okresnej prokuratúre Košice-okolie spísaná zápisnica o podanom trestnom oznámení. Na otázku právneho zástupcu sťažovateľov, či mal vedomosť o zvukovej telefonickej nahrávke a čo ohľadom nej vypovedal na Úrade boja proti korupcii Košice v súvislosti s trestným

oznámením sťažovateľa v 1. rade, svedok uviedol, že mu bol prehraný zvukový aj obrazový záznam, pričom na otázku vyšetrovateľa nevedel uviesť, či ide o jeho hlas, avšak pokiaľ ide o obrazový záznam, svedok nepoprel, že na ňom bola zachytená jeho osoba.

Svedkyňa M. B., M., sa na výsluch nedostavila, preto ústavný súd vychádzal zo zápisnice o jej výpovedi z 8. decembra 2010 obsiahnutej vo vyšetrovacom spise Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice-okolie, odboru poriadkovej polície, Obvodného oddelenia Policajného zboru Moldava nad Bodvou (ďalej len „OR PZ“) vedeného pod ČVS: ORP-1369/MO-KS-2010, do ktorej uviedla: *„Keď som prišla do volebnej miestnosti, dostala som tu jednu obálku a dva papiere. S tými vecami som sa odobrala na miesto určené na zakrúžkovanie hlasu pre osobu, ktorú chcem zvoliť...“*

Keď som tu prišla, (na uvedené miesto) našla som tu dva alebo tri také isté papieriky ako som dostala aj ja. ... Viem, že v týchto voľbách kandidoval aj môj švagor J. G. z M. Ja som sa teda rozhodla, že v týchto voľbách budem voliť len jeho (J. G.), nikoho iného.

Ja som teda dala do obálky na hlasovanie len jeden papier na ktorom som zakrúžkovala meno J. G. Ten druhý papier, kde jeho meno nebolo som do obálky nedala...

Potom som zobrala zalepenú obálku s mojím kandidátom, ako aj tieto prázdne lístky (ktoré som našla za plentou) aj môj druhý papier a odchádzala som k volebnej urne. Skôr ako som hodila obálku do volebnej urny pozerala som sa po miestnosti, kde majú odpadkový kôš s tým, že papiere čo nepotrebujem hodím do koša. Kôš som nikde v miestnosti nevidela. Pýtala som sa aj ľudí, čo boli v miestnosti, kde majú smetný kôš. Vtedy mi niekto z nich povedal, že to som nemala robiť, že ja nemôžem mať viacej papierov na hlasovanie. Ja som sa im snažila vysvetliť, že tieto papiere som našla za plentou vo volebnej miestnosti a že ja ich chcem len zahodiť do koša a urobiť im za plentou poriadok. Títo ľudia si to nechceli dať vysvetliť, preto som z volebnej miestnosti odišla preč. Taktiež mi ešte títo ľudia povedali, že môj hlasovací lístok je neplatný...“

Po skončení výsluchu právny zástupca sťažovateľov v 1., 2. a 3. rade navrhol, aby ústavný súd skúmal, či na spornom zvukovom zázname je, alebo nie je hlas Ľ. M., a to z dôvodu, že Ľ. M. na výsluchu pred súdom poprel existenciu tejto nahrávky.

V tejto súvislosti odporca uviedol, že zatiaľ čo sporný obrazový záznam bol zverejnený na internetovej stránke www.youtube.com, zvukový záznam nebol zverejnený do dnešného dňa.

Svedok L. G. po skončení výsluchov zoznam, ktorý mal predložiť ústavnému súdu a na ktorom mali byť mená svedkov svedčiacich o kupovaní hlasov voličov, nepredložil, predložil ho však ústavnému súdu 21. februára 2011 (6 dní po vykonanom výsluchu), v ktorom uviedol mená 4 „*kúpených svedkov*“, konkrétne „*A. Z. bytom D. ..., R. Z. bytom D. ..., J. G. bytom J. ..., R. G. bytom J. ...*“.

Ako vyplýva z obsahu sťažností a zo zistení ústavného súdu v súvislosti so skutočnosťami, ktoré podľa názoru sťažovateľov viedli k porušeniu nimi označených článkov ústavy a zákona o voľbách, boli podané viaceré oznámenia (tak trestné, ako aj o priestupku) na OR PZ, ktoré ich realizovalo pod spisovými značkami: ČVS: ORP-1369/MO-KS-2010, ORPZ-KS-OPP5-66-040/2010, ORPZ-KS-OPP5-P-534/2010 a ORPZ-KS-OPP5-P-5352010.

Oznámenia o priestupkoch, konania, o ktorých boli vedené OR PZ pod sp. zn. ORPZ-KS-OPP5-P-534/2010 a ORPZ-KS-OPP5-P-5352010, sa týkali vykonávania telefonického prieskumu v čase volebného moratória. Po objasnení týchto priestupkov OR PZ spísalo správy o ich výsledku a tieto boli podľa § 60 ods. 3 písm. d) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“) predložené Obvodnému úradu Košice-okolie (ďalej len „obvodný úrad“) ako podnet na začatie konania o priestupku.

O trestnom oznámení v konaní vedenom OR PZ pod ČVS: ORP-1369/MO-KS-2010, ktoré sa týkalo zistenia troch-štyroch hlasovacích lístkov u M. B., bolo 24. januára 2011 uznesením rozhodnuté tak, že podozrenie z prečinu marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a podľa § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) bolo

odmietnuté, lebo nebol dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. Rozhodnutie OR PZ nadobudlo právoplatnosť 12. februára 2011.

Konanie vedené OR PZ pod sp. zn. ORPZ-KS-OPP5-66-040/2010 vo veci trestného oznámenia podaného 28. novembra 2010 sťažovateľom v 1. rade, v ktorom uviedol skutočnosti nasvedčujúce podozreniu o „kupovaní“ hlasov voličov rómskeho pôvodu v súvislosti s konaním volieb do orgánov samosprávy mesta 27. novembra 2010, prevzalo Prezídium Policajného zboru, Úrad boja proti korupcii, odbor boja proti korupcii Východ (ďalej len „ÚBPK“), ktoré uznesením ČVS: PPZ-174/BPK-V-2010 z 28. novembra 2010 začalo trestné stíhanie vo veci podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 Trestného zákona a pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona.

Podľa zistenia ústavného súdu predmetné trestné stíhanie bolo uznesením vyšetrovateľa ÚBPK ČVS: PPZ-174/BPK-V-2010 z 21. januára 2011 podľa § 215 ods. 1 písm. b) a ods. 4 Trestného poriadku zastavené, lebo skutok nie je trestným činom a nebol dôvod na postúpenie veci. Proti tomuto uzneseniu ÚBPK z 21. januára 2011 nebola k rukám vyšetrovateľa mjr. Mgr. J. H. (v súlade s poučením v dotknutom rozhodnutí) do 16. marca 2011 doručená žiadna sťažnosť. Rovnako nebola žiadna sťažnosť doručená ani Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, Úradu špeciálnej prokuratúry, ktorá v konaní vedenom pod sp. zn. VII/1 Gv 200/10 vykonávala dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní.

III.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky a volieb do orgánov územnej samosprávy a do volieb Európskeho parlamentu. Podrobnosti konania ústavného súdu s ohľadom na voľby do orgánov územnej samosprávy sú ustanovené v § 59 až § 63 zákona o ústavnom súde.

Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 31 ústavy zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Podľa § 30 ods. 1 a 2 zákona o voľbách volebná kampaň (ďalej len „kampaň“) je činnosť politickej strany, nezávislého kandidáta, prípadne ďalších subjektov zameraná na podporu alebo slúžiaca na prospech kandidujúcej politickej strany alebo nezávislého kandidáta vrátane inzercie alebo reklamy prostredníctvom rozhlasového a televízneho vysielania podľa odseku 4, hromadných informačných prostriedkov, plagátov alebo iných nosičov informácií. Kampaň sa začína 17 dní a končí sa 48 hodín pred začiatkom volieb. Vedenie kampane mimo určeného času je zakázané.

Podľa § 30 ods. 11 zákona o voľbách v čase 48 hodín pred začatím volieb a počas volieb je zakázané v rozhlasovom a televíznom vysielaní, v hromadných informačných prostriedkoch, v budovách, kde sídlia okrskové volebné komisie, a v ich bezprostrednom okolí vysielat' alebo zverejňovať informácie o politických stranách a nezávislých kandidátoch v ich prospech alebo v ich neprospech slovom, písmom, zvukom alebo obrazom.

Podľa § 31 ods. 1 zákona o voľbách volič hlasuje osobne. Zastúpenie nie je prípustné. Členovia okrskovej volebnej komisie nesmú voličom upravovať hlasovacie lístky.

Podľa § 38 ods. 1 písm. b) zákona o voľbách neplatný je hlasovací lístok, ktorý nie je upravený podľa § 31 ods. 4. Podľa písm. c) je neplatný hlasovací lístok, ak volič na hlasovacom lístku neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta, alebo ak označil zakrúžkovaním viac kandidátov, než má byť vo volebnom obvode zvolených do obecného (mestského) zastupiteľstva, alebo neoznačil zakrúžkovaním ani jedného kandidáta na funkciu starostu obce (primátora), alebo ak zakrúžkovaním označil viac ako jedného kandidáta na takúto funkciu.

Podľa § 38 ods. 2 zákona o voľbách ak sú v obálke dva alebo viac hlasovacích lístkov, okrsková volebná komisia vylúči hlasovacie lístky s neoznačenými kandidátmi. Ak sú v obálke dva alebo viac hlasovacích lístkov pre voľby poslancov, na ktorých sú kandidáti označení zhodne a správne, okrsková volebná komisia počíta za platný len jeden z hlasovacích lístkov; v opačnom prípade sú všetky hlasovacie lístky neplatné. Obdobne sa postupuje pri posudzovaní hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce (primátora).

Podľa § 39 ods. 1 zákona o voľbách okrsková volebná komisia vyhotoví dvojmo zápisnicu o hlasovaní, ktorú podpíšu predseda a ostatní členovia komisie a zapisovateľ. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenajú.

Podľa § 43 ods. 1 zákona o voľbách miestna volebná komisia vyhotoví dvojmo zápisnicu o výsledku volieb v obci. Zápisnicu podpíše predseda a ostatní členovia komisie a zapisovateľ komisie. Dôvody odmietnutia podpisu sa poznamenajú.

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd

- a) vyhlásiť voľby za neplatné,
- b) zrušiť napadnutý výsledok volieb,
- c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený,
- d) sťažnosť zamietnuť.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Všeobecné volebné právo, ktoré je v tomto článku zaručené, znamená právo všetkých občanov, resp. obyvateľov obcí v danom štáte, ktorí dosiahli istú vekovú hranicu, jednak svojím hlasom spolurozhodovať pri tvorbe zastupiteľských orgánov (aktívne volebné právo) a jednak uchádzať sa o zvolenie za člena niektorého zo zastupiteľských orgánov (pasívne volebné právo). Rovnosť volebného práva znamená zaručenie toho, aby každý z voličov i kandidátov mal rovnaké postavenie.

Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (obdobne PL. ÚS 34/99). Nezákonnosť volieb musí byť v konaní preukázateľne dokázaná a musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práva, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (PL. ÚS 21/94).

Základným interpretačným pravidlom pre zákony, ktoré bližšie upravujú výkon politických práv je čl. 31 ústavy. Podľa tohto ustanovenia zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Toto ustanovenie ústavy má priamu spojitosť so všetkými politickými právami vyjadrenými v ústave a svojou povahou

ovplyvňuje formovanie politických síl v demokratickej spoločnosti. Slobodná súťaž politických síl nachádzajúca výraz predovšetkým vo voľbách je základným predpokladom fungovania demokratického štátu (PL. ÚS 19/98).

Ústavný súd uplatňuje svoju právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Inými slovami, nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len tak závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov. Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb.

IV.

1. Namietaná neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy – „porušenie volebného moratória“

Pokiaľ sťažovatelia namietajú neústavnosť a nezákonnosť volieb v súvislosti s tvrdeným porušením volebného moratória „vykonávaním telefonického volebného prieskumu“ 26. novembra 2010, ústavný súd považuje predovšetkým za nepochybne preukázané, že sa takýto prieskum uskutočnil, ale aj to, ako boli formulované otázky, ktoré v rámci uskutočneného prieskumu boli položené osloveným občanom. Z formulácie predmetných otázok, ktorá v rámci vykonaného dokazovania nebola spochybnená, vyplýva, že sa vykonaným prieskumom zisťovalo výlučne to, či majú respondenti vedomosť o konaní

volieb do orgánov samosprávy obcí, resp. či sa týchto volieb zúčastnia a či majú svojho kandidáta, ktorého budú voliť, pričom sa ani v jednom prípade nepreukázalo, že by boli spomínané nejaké konkrétne mená kandidátov. Iné skutočnosti podľa zistenia ústavného súdu predmetom tohto prieskumu neboli. Vzhľadom na už spomínanú formuláciu otázok položených respondentom však ústavný súd považuje za podstatné to, že vykonávatel'mi prieskumu nebol nikto z oslovených nabádaný, resp. ovplyvňovaný v tom smere, že sa má/nemá zúčastniť volieb a voliť/nevoliť konkrétneho kandidáta. Zároveň nebolo preukázané, že by výsledky prieskumu boli akýmkoľvek spôsobom zverejnené. Tieto závery vyplývajú aj z výpovedí svedkov navrhnutých sťažovateľmi (G. L. a M. G.), ktorí potvrdili, že žiadne mená osôb v telefonickom prieskume spomínané neboli a respondenti neboli ani navádzaní na to, koho majú voliť.

Keďže v súvislosti s uvedeným sťažovateľa namietajú porušenie volebného moratória, ústavný súd uvádza, že volebným moratóriom treba podľa § 30 ods. 11 zákona o voľbách rozumieť dobu 48 hodín pred začatím volieb a počas volieb, v rámci ktorej je zakázané v rozhlasovom a televíznom vysielaní, v hromadných informačných prostriedkoch, v budovách, kde sídlia okrskové volebné komisie, a v ich bezprostrednom okolí vysielat' alebo zverejňovať informácie o politických stranách a nezávislých kandidátoch v ich prospech alebo v ich neprospech slovom, písmom, zvukom alebo obrazom. Z výpovedí svedkov nevyplývalo, že by v danom prípade k takémuto konaniu (zverejneniu alebo vysielaniu v zákone uvedených informácií) došlo.

Ústavný súd na základe uvedeného dospel k názoru, že predmetným prieskumom nedošlo k porušeniu volebného moratória ustanoveného v § 30 ods. 11 zákona o voľbách, preto táto námietka sťažovateľov nepredstavuje v okolnostiach prípadu volebnú vadu takej relevancie (intenzity), ktorá by odôvodňovala postup podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. vyhlásiť voľby za neplatné.

2. Namietaná neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy tzv. „manipulácia s volebnými lístkami“

2.1 Vo vzťahu k namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb, ku ktorej malo dôjsť tým, že jedna z voličiek po opustení priestoru na úpravu hlasovacích lístkov mala pri sebe ďalšie tri neupravené hlasovacie na voľbu primátora mesta, ústavný súd konštatuje, že výsluchmi navrhnutých svedkov (členov mestskej volebnej komisie – Mgr. E. C., M. V. a Ing. R. D.), ale ani ďalšími predloženými dôkazmi nebolo preukázané, že by táto skutočnosť akýmkoľvek spôsobom mohla mať reálny vplyv na regulárny priebeh alebo výsledok volieb. V prvom rade ústavný súd poukazuje na obsah výpovede dotknutej voličky M. B. (zápisnica OR PZ ČVS: ORP-1369/MO-KS-2010 z 8. decembra 2010), ktorá stručne, jasne a bez akýchkoľvek vnútorných rozporov vysvetlila svoje počínanie v inkriminovanej situácii.

Ústavný súd toto vysvetlenie považoval za vierohodné a navyše ani výpovede členov mestskej volebnej komisie nie sú vo vzťahu k jej vysvetleniu protichodné.

Ústavný súd navyše poukazuje na výpoveď predsedu mestskej volebnej komisie Ing. R. D., podľa ktorého, ak by aj boli tieto hlasovacie lístky pre voľbu primátora vhoďené do hlasovacej schránky, či už v obálke, alebo mimo nej, tieto hlasovacie lístky by boli vyhodnotené ako neplatné.

Ústavný súd konštatuje v súvislosti s alternatívou, ak by tieto hlasovacie lístky „opustili“ volebnú miestnosť a boli následne použité vo voľbách, že ide iba o hypotetické uvažovanie, ktoré však neposkytuje žiaden reálny podklad na skúmanie ústavného súdu, či to tak naozaj aj bolo a aký to mohlo mať dopad na výsledok volieb.

2.2 V prípade, že pri jednej z periodických kontrol bolo zistené, že jeden z voličov ešte pred vydaním hlasovacích lístkov už mal u seba neupravený hlasovací lístok pre voľbu primátora a s ďalšími voličmi sa radil, ako tento hlasovací lístok upraviť, nepreukazuje, že by skutočne dochádzalo k „*vynášaniu*“ hlasovacích lístkov z volebnej miestnosti a ich upravovaniu mimo priestoru určeného na ich úpravu. Podľa vyjadrenia predsedu mestskej volebnej komisie Ing. R. D. tento zabezpečil zničenie inkriminovaného hlasovacieho lístka.

Ústavný súd ani v týchto prípadoch nedospel k záveru, že by konaním M. B. alebo voliča s neoznačeným hlasovacím lístkom došlo k takému porušeniu volebného zákona alebo ústavy, ktoré by mohlo byť kvalifikované ako závažné (hrubé) porušenie, ktoré by spochybňovalo výsledky volieb primátora mesta a v nadväznosti na to mohlo viesť k ich vyhláseniu za neplatné v zmysle ustanovenia § 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde.

3. Namietaná neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov územnej samosprávy mesta tým, že malo dochádzať ku „kupovaniu“ hlasov voličov a ich „zväžaniu“ k volebným miestnostiam

3.1 Podľa tvrdenia sťažovateľov voliči mali byť ovplyvňovaní v prospech zvoleného primátora mesta a v prospech kandidátov na poslancov mestského zastupiteľstva kandidujúcich za politickú stranu – Magyar Koalíció Pártja (SMK) poskytnutím finančnej čiastky 10 €. Peniaze, ktoré mali byť dávané voličom, údajne pochádzali od odporcu – zvoleného primátora mesta. Na tento účel ich mal dať k dispozícii Ľ. M. v sume 30 000 €.

Tieto skutočnosti mali vyplývať aj z vyhotoveného zvukového záznamu a zvukovo-obrazového záznamu, ktoré sťažovatelia ústavnému súdu predložili v prílohe sťažnosti (v elektronickej podobe a písomných prepisoch rozhovorov). Vzhľadom na vecnú nejasnosť a nezrozumiteľnosť konverzácie zachytenej na týchto nahrávkach ústavný súd vychádzal predovšetkým z výpovedí svedkov R. S., J. H. a D. H., ktorí mohli byť účastní týchto rozhovorov s Ľ. M. a ktorí vo svedeckých výpovediach podstatný obsah záznamov ozrejmili.

Tvrdenia svedkov spočívajúce v tom, že Ľ. M. až 600 voličov ovplyvnil, resp. „kúpil“, ústavný súd nepovažoval za dôkaz, ktorý by bol presvedčivý.

Ústavný súd považuje za podstatné to, že ani jeden z vypočutých svedkov nebol priamym svedkom „kupovania“ voličov (nevidel takéto „kupovanie“), ale všetci sa odvolávali na sprostredkované informácie o kupovaní hlasov získané od tretích osôb. Táto sťažovateľmi namietaná skutočnosť ostala iba v rovine tvrdenia bez konkrétneho dôkazu.

Ústavný súd považoval tvrdenia Ľ. M., o ktorých vypovedali svedkovia (D. H., J. H. a R. S., t.j. že kupoval hlasy voličov) a ktoré neboli preukázané, že sa skutočne stali, v uvedenom kontexte za nevierohodné a za nepreukázané.

3.2 Ústavný súd aj v prípade „zvážania voličov“ k volebným miestnostiam vychádzal z výsluchov svedkov (Mgr. E. C., Ing. R. D., M. V., R. S., D. H.) konaných pred ústavným súdom, z ktorých malo vyplynúť, že Ľ. M. mal na motorovom vozidle priväzať voličov rómskeho pôvodu k volebným miestnostiam. Vzhľadom na rozpornosť výpovedí týchto svedkov sa však nedalo ustáliť, koľko voličov malo byť takto k volebným miestnostiam privezených, pretože každý zo svedkov, ktorý videl motorové vozidlo, ktorým mal Ľ. M. voličov priväzať, uviedol iný a výrazne rozdielny počet prípadov zväžania voličov a inú frekvenciu ich zväžania. Ľ. M. túto skutočnosť úplne poprel.

Ústavný súd takéto protirečivé a vzájomne si v podstatnej miere odporujúce výpovede samotnými sťažovateľmi navrhnutých svedkov o zväžaní voličov k volebným miestnostiam nepovažoval za dostatočný podklad na opodstatnenosť postupu podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde (t.j. vyhlásenie volieb za neplatné), pretože sťažovatelia vychádzali celkom zrejme z toho, že všetci voliči, ktorí mali byť svedkami opísaným spôsobom zväžaní, volili zvoleného primátora. Ide však iba o ich hypotézu, ktorú nemožno reálne preukázať vzhľadom na to, že voľby sú tajné (m. m. PL. ÚS 89/07).

3.3 K výpovedi svedka M. V., čo sa týka „*incidentu s bundami*“ a ich „*nosením*“ v deň volieb jednou alebo dvoma osobami, treba uviesť, že už zo samotnej jeho výpovede vyplýva, že tento incident bol riešený mestskou volebnou komisiou, ktorá upozornila dotýčajúcich voličov, títo jej výzvu uposlúchli a bundy si zobliekli.

Ústavný súd vyhodnotiac dôkazy vykonané ústavným súdom, ako aj predložené sťažovateľmi vo vzťahu ku „kupovaniu“ hlasov voličov a ich „zväžaniu“ k volebným miestnostiam konštatuje, že z výsledkov dokazovania jednoznačne nevyplývalo, že došlo

k „zvážaniu voličov“ k volebným miestnostiam (nepodarilo sa kvantifikovať vôbec jeho rozsah) a tiež tzv. kupovanie hlasov nebolo právne relevantným spôsobom preukázané.

Ústavný súd navyše tiež poukazuje na značný rozdiel v počte získaných platných hlasov medzi sťažovateľom v 1. rade a odporcom (zvoleným primátorom), konkrétne 535 hlasov.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno zistené skutočnosti jednotlivito ani spoločne považovať za také, ktoré by mohli zakladať porušenie citovaných ustanovení volebného zákona a ktoré by mohli byť podkladom pre postup podľa § 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. vyhlásenie volieb za neplatné. Ústavný súd už viackrát vyslovil, že základným predpokladom úspešnosti návrhu na vydanie rozhodnutia ústavného súdu o neplatnosti voľby starostu (primátora) alebo kandidáta na poslanca zastupiteľstva je zistenie, že došlo k porušeniu ustanovení volebného zákona spôsobom, ktorý mohol ovplyvniť výsledok voľby dotknutého kandidáta (napr. PL. ÚS 5/03).

Vzhľadom na uvedené konkrétne okolnosti daného prípadu ústavný súd dospel k záveru, že neboli preukázané sťažovateľmi tvrdené porušenia ústavy a zákona o voľbách takým spôsobom, ktorý by mohol ovplyvniť výsledok voľby primátora a poslancov mestského zastupiteľstva a ktoré by odôvodňovali vyhlásenie napadnutých volieb za neplatné.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Vzhľadom na dôvody odmietnutia sťažnosti bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v sťažnostiach.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2011